

Byla C-222/04

Ministero dell'Economia e delle Finanze

prieš

Cassa di Risparmio di Firenze SpA ir kt.

(Corte suprema di cassazione prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Valstybės pagalba – EB 87 ir 88 straipsniai – Bankai – Banko akcijas valdantys fondai – Šmonės švoka – Tiesioginio mokesčio lengvata banko akcijas valdančio fondo gaunamiems dividendams – Kvalifikavimas kaip valstybės pagalbos – Suderinamumas su bendrąja rinka – Komisijos sprendimas 2003/146/EB – Galiojimo vertinimas – Nepriimtinumai – EB 12, 43 ir 56 straipsniai – Nediskriminavimo principas – Sisteigimo laisvė – Laisvas kapitalo judėjimas“

Sprendimo santrauka

1. *Prejudiciniai klausimai – Galiojimo vertinimas – Klausimas dėl sprendimo, kuris nebuvo ginčytas pagal EB 230 straipsnį, galiojimo*

(EB 230 ir 234 straipsniai)

2. *Prejudiciniai klausimai – Teisingumo Teismo jurisdikcija – Ribos – Akivaizdžiai nesvarbus klausimas*

(EB 234 straipsnis)

3. *Konkurencija – Bendrijos taisyklės – Adresatai – Šmonės – Švoka*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

4. *Konkurencija – Bendrijos taisyklės – Adresatai – Šmonės – Švoka*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

5. *Valstybių teikiama pagalba – Švoka*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

6. *Valstybių teikiama pagalba – Švoka – Atrankinis priemonės pobūdis*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

7. *Valstybių teikiama pagalba – Taka valstybių narių tarpusavio prekybai – Konkurencijos pažeidimas – Vertinimo kriterijai*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

8. *Valstybių teikiama pagalba – Švoka*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

1. Kadangi prejudicinį klausimą dėl Komisijos sprendimo galiojimo prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas uždavė savo iniciatyva, o ne teisės subjekto, kuris anksčiau turėjo teisę paduoti ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo, bet ja nepasinaudojo per EB 230 straipsnyje numatytą terminą, prašymu, dėl pastarosios aplinkybės šio prejudicinio klausimo negalima pripažinti nepriimtino.

(žr. 72–74 punktus)

2. Teisingumo Teismas gali nuspręsti neatsakyti į užduotą prejudicinį klausimą, susijusį su Bendrijos teisės akto galiojimo vertinimu, jei yra akivaizdu, kad toks vertinimas, kurio prašo nacionalinis teismas, neturi jokio ryšio su nagrinjamos pagrindinės bylos faktais ir dalyku.

(žr. 75 punktą)

3. Konkurencijos teisėje „monos“ sūvoka apima bet kokį kinį veiklą vykdančią subjektą, nepaisant jo teisinio statuso ir finansavimo būdų.

Įkine veikla laikoma bet kokia veikla, kurios metu konkrečioje rinkoje siūlomos prekės ar paslaugos. Nors dažniausiai įkine veikla užsiimama tiesiogiai rinkoje, tuo pat metu negalima paneigti galimybių, kad šiuo atveju tiesiogiai rinkoje veikiantis kio subjektas ir netiesiogiai – jį kontroliuojanti organizacija kartu sudaro ekonominį vienetą.

Šiuo klausimu pažymėtina, kad paprasto akcijų ar net ir jį kontrolinio paketo turėjimo, iš jo išplaukiančio naudojimosi akcininko arba dalyvio teisėmis ir, jei taikoma, dividendų kaip nuosavybės vaisių gavimo nepakanka tam, kad jas turintį subjektą galima būtų laikyti užsiimančiu įkine veikla. Tačiau, kai bendrovės kontrolinį akcijų paketą turintis subjektas veiksmingai kontroliuoja šią bendrovę tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaudamas jos valdyme, jis turi būti laikomas dalyvaujančiu kontroliuojamos monos kine įkine veikloje ir todėl turi būti laikomas mone EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

Kitu atveju paprasčiausio monos padalijimo į dvi skirtingas mones, iš kurių viena tiesiogiai vykdytų kinį veiklą, o kita kontroliuotų pastarąją, aktyviai ją valdydama, pakaktų tam, kad Bendrijos teisės normos dėl valstybės pagalbos netektų prasmės. Tokia situacija sukurtų sąlygas antrajai monei naudoti visas valstybės ar iš jos išteklių teikiamas subsidijas ir kitas lengvatas arba jį dalį pirmosios monos nauda, nes tai būtų naudinga ir iš jį sudarytam ekonominiam vienetui.

Todėl toks juridinis asmuo kaip banko akcijas valdantis fondas, kuriam priklauso banko veikla besiverčiančios monos kapitalas ir kurio veiklą reglamentuojančios taisyklės numato platesnę veiklos tikslų nei paprasčiausias investavimas, suteikia galimybių ne tik kontroliuoti, bet ir skatinti bei remti finansiškai, ir taip parodo, kad tarp banko akcijas valdančio fondo ir banko veikla besiverčiančio bendrovių yra esminis ir funkcinis ryšys, gali būti pripažintas „mone“ EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, todėl jam gali būti taikomos Bendrijos teisės normos dėl valstybės pagalbos.

(žr. 107–118, 125 punktus ir rezoliucinės dalies 1 punktą)

4. Juridinio asmens, pavyzdžiui, banko akcijas valdančio fondo, negalima pripažinti „mone“ EB 87 straipsnio 1 dalies prasme dėl veiklos, kuri apsiriboja pinigų pervedimu pelno nesiekiančioms organizacijoms. Iš tiesų tokia veikla yra vien tik socialinė ir ji nevykdoma rinkoje, konkuruojant su kitais ūkio subjektais. Ši veikla banko akcijas valdantis fondas vykdo kaip savanoriška įstaiga ar labdaros organizacija, o ne kaip įmonė.

Tačiau, kai banko akcijas valdantis fondas pats veikia siekdamas viešojo intereso bei socialinių tikslų ir nacionalinio įstatymų leidėjo jam suteiktus privilegijimus naudoja savo tikslams pasiekti būtinoms ar tinkamiems finansiniams, komerciniams, nekilnojamojo ir kilnojamojo turto sandoriams vykdyti, gali būti, kad jis rinkoje tiekia prekes ar teikia paslaugas konkuruodamas su kitais ūkio subjektais, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų, švietimo, meno ar sveikatos apsaugos srityse.

Šiuo atveju toks banko akcijas valdantis fondas tiek, kiek jis užsiima ekonomine veikla, turi būti laikomas mone, nepaisant to, kad jis tiekia prekes ar teikia paslaugas nesiekdamas pelno, nes atlikdamas šiuos veiksmus jis konkuruoja su pelno siekiančiais ūkio subjektais ir dėl to jam turi būti taikomos Bendrijos teisės normos dėl valstybės pagalbos.

(žr. 119–125 punktus ir rezoliucinės dalies 1 punktą)

5. Valstybės pagalbos sąvoka yra platesnė nei subsidijos, nes ji apima ne tik pozityvias išmokas, kaip antai subsidija, bet ir priemones, kurios pavariais būdais sumažina monei paprastai tenkančias mokestines bei kitas finansines prievoles ir kurios, nors ir nebūdamos subsidijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra panašaus pobūdžio ir turi tokį pat poveikį.

Iš to darytina išvada, kad priemonė, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikras mone atleidžia nuo mokesčių, nors toks atleidimas ir nebūtų susijęs su valstybės išteklių perdavimu, tačiau dėl jo naudos gavėjai atsiduria palankesnėje padėtyje nei kiti apmokestinamieji asmenys, yra valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Valstybės pagalba taip pat gali būti mokesčių tam tikroms įmonėms sumažinimas arba įprastai mokėtino mokesčio sumokėjimo termino atidėjimas.

(žr. 131–132 punktus)

6. Mokestinė lengvata, kuri suteikiama tam tikroms įmonėms atsižvelgiant į jų teisinę formą (viešosios teisės reglamentuojamiems juridiniams asmenims arba fondams) ir ūkio sektorius, kuriuose jos vykdo savo veiklą, netaikoma visiems ūkio subjektams ir negali būti pripažinta bendra mokestinė ar ūkio politikos priemone, nes ji yra atrankinio pobūdžio.

(žr. 135–136, 138 punktus)

7. EB 87 straipsnio 1 dalyje draudžiama pagalba, kuri daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai ir iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti. Vertinant, ar nacionalinė priemonė galima laikyti draudžiama valstybės pagalba, neprivaloma konstatuoti, kad ši pagalba turėtų realios įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai ar kad ji realiai iškraipytų konkurenciją, o reikia tik išsiaiškinti, ar tokia pagalba gali daryti poveikį šiai prekybai ir iškraipyti konkurenciją. Ypač kai valstybės suteikta pagalba sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojančiomis įmonėmis, reikia manyti, kad pagalba turėtų įtakos šiai prekybai. Šiuo požiūriu aplinkybės, kad ekonominis sektorius buvo liberalizuotas Bendrijos lygiu, reiškia realų ar potencialų pagalbos poveikį konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai.

Be to, nebūtina, kad įmonė pagalbos gavėja pati dalyvautų Bendrijos vidaus prekyboje. Iš tikrųjų, kai valstybė narė monei suteikia pagalbą, šios įmonės veiklos mastai valstybės viduje gali būti

išlaikyti arba išaugti, ir dėl to kitose valstybėse narėse susikūrusi? moni? galimyb?s ?eiti ? šios valstyb?s nar?s rink? gali sumaž?ti. Be to, pagalba ?monei, kuri iki šiol nedalyvavo Bendrijos vidaus prekyboje, gali sudaryti s?lygas jai patekti ? kitos valstyb?s nar?s rink?.

(žr. 139–143 punktus)

8. Dividend?, išmokam? banko akcijas valdantiems fondams, kuri? tikslas yra vien tik labdara, švietimas, mokslas, studijos ir moksliniai tyrimai, atleidimas nuo prie šaltinio išskaitomo mokes?io gali b?ti pripažintas valstyb?s pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Tokia nacionalin? priemon? yra finansuojama valstyb?s l?šomis. Be to, ji yra atrankinio pob?džio. Galiausiai tokia mokestin? lengvata taikoma finansini? paslaug? sektoriuje, kuris buvo labai liberalizuotas Bendrijos lygiu ir tai dar labiau sustiprino konkurencij?, jau egzistavusi? dėl Sutartyje numatyto laisvo kapitalo judėjimo, todėl ji, viena vertus, finansavimo arba turim? l?š? prasme gali sustiprinti bank? sektoriuje veikian?io ?kio subjekto, kur? sudaro banko akcijas valdantis fondas ir banko veikla besiver?ianti akcin? bendrov?, pad?t? ir, kita vertus, sustiprinti banko akcijas valdan?io fondo pad?t? vykdan? socialin?, mokslin? ar kult?rin? veikl?.

(žr. 133, 138, 145–146 punktus ir rezoliucin?s dalies 2 punkt?)

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. sausio 10 d.(*)

„Valstyb?s pagalba – EB 87 ir 88 straipsniai – Bankai – Banko akcijas valdantys fondai – ?mon?s s?voka – Tiesioginio mokes?io lengvata banko akcijas valdan?io fondo gaunamiems dividendams – Kvalifikavimas kaip valstyb?s pagalbos – Suderinamumas su bendr?ja rinka – Komisijos sprendimas 2003/146/EB – Galiojimo nustatymas – Nepriimtinumai – EB 12, 43 ir 56 straipsniai – Nediskriminavimo principas – ?sisteigimo laisv? – Laisvas kapitalo judėjimas“

Byloje C-222/04

dėl *Corte suprema di cassazione* (Italija) 2004 m. kovo 23 d. sprendimu, kur? Teisingumo Teismas gavo 2004 m. geguž?s 28 d., pagal EB 234 straipsn? pateikto prašymo priimti prejudicin? sprendim? byloje

Ministero dell'Economia e delle Finanze

prieš

Cassa di Risparmio di Firenze SpA,

Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato,

Cassa di Risparmio di San Miniato SpA,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kur? sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teis?jai C. Gulmann (praneš?jas), R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta ir G. Arestis,

generalinis advokatas F. G. Jacobs,

pos?džio sekretor? M. Ferreira, vyriausioji administrator?,

atsižvelg?s ? rašytin? proceso dal? ir ?vykus 2005 m. liepos 7 d. pos?džiui,

išnagrin?j?s pastabas, pateiktas:

- *Cassa di Risparmio di Firenze SpA*, atstovaujamos advokat? P. Russo ir G. Morbidelli,
- *Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato* ir *Cassa di Risparmio di San Miniato SpA*, atstovaujant? advokat? A. Rossi ir G. Roberti,
- Italijos vyriausyb?s, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* P. Gentili,
- Europos Bendrij? Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir V. Di Bucci,

susipažin?s su 2005 m. spalio 27 d. pos?dyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima š?

Sprendim?

1 Prašymas priimti prejudicin? sprendim? yra pateiktas d?l EB 12, 43 ir paskesni?, EB 56 ir paskesni? bei EB 87 ir 88 straipsni? išaiškinimo ir d?l 2002 m. rugpj??io 22 d. Komisijos sprendimo 2003/146/EB d?l mokestini? priemoni?, kuri? Italijos Respublika ?m?si bank? akcijas valdan?i? fond? atžvilgiu (OL L 55, 2003, p. 56).

2 Šis prašymas buvo pateiktas sprendžiant gin?? tarp *Cassa di Risparmio di Firenze SpA* (toliau – *Cassa di Risparmio di Firenze*), *Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato* ir *Cassa di Risparmio di San Miniato SpA* (toliau – *Cassa di Risparmio di San Miniato*), ?steigt? Italijoje, ir *Ministero dell'Economia e delle Finanze* (Italijos ?kio ir finans? ministerijos) d?l *Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato* prašymo atleisti j? nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokes?ius nuo dividend? už 1998 finansinius metus.

I – Nacionalin? teis?

3 Pagal 1962 m. gruodžio 29 d. ?statymo Nr. 1745, nustatan?io prie šaltinio išskaitom? avans? arba mokest? nuo bendrovi? paskirstom? dividend? bei iš dalies kei?ian?io reikalavim? d?l vardini? akcij? privalomumo (GURI Nr. 5, 1963 m. sausio 7 d., p. 61), iš dalies pakeisto 1967 m. vasario 21 d. ?statyminiu dekretu Nr. 22 d?l nauj? su prie šaltinio išskaitomu avansu arba mokes?iu nuo bendrovi? paskirstom? dividend? susijusi? nuostat? (GURI Nr. 47, 1967 m. vasario 22 d., p. 1012), kuris 1967 m. balandžio 21 d. ?statymu Nr. 209 buvo iš dalies pakeistas ir pertvarkytas ? ?statym? (GURI Nr. 101, 1967 m. balandžio 22 d., p. 2099) (toliau – ?statymas Nr. 1745/62), 1 straipsn? Italijoje akcini? bendrovi? mokamiems dividendams taikomas prie šaltinio išskaitomas avansas už b?simus mokes?ius.

4 ?statymo Nr. 1745/62 10 straipsnyje numatoma, kad dividendai, išmokami bendrovi? mokes?io nemokan?ioms žmoni? arba turto organizacijoms, tiek, kiek joms netaikomas šis mokestis, taip pat subjektams, apmokestinamiems pagal j? balans? ir atleistiems nuo bendrovi?

mokes?io, apmokestinami ne šio ?statymo 1 straipsnyje numatyto prie šaltinio išskaitomu avansu už mokes?ius, bet prie šaltinio išskaitomu 30 % mokes?iu.

5 ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje nuo šio ?statymo 10 straipsnyje numatyto prie šaltinio išskaitomo avanso už mokes?ius atleidžiami dividendai išmokami viešosios teis?s reglamentuojamiems juridiniams asmenims ir nuo bendrovi? mokes?io atleistiems fondams, kuri? tikslas yra vien tik labdara, švietimas, mokslas, studijos ir moksliniai tyrimai.

6 1973 m. rugs?jo 29 d. Respublikos prezidento dekreto Nr. 601 d?l mokestini? lengvat? (GURI paprastasis priedas Nr. 268, 1973 m. spalio 16 d., p. 3, toliau – Dekretas Nr. 601/73) 6 straipsnyje numatoma, kad juridini? asmen? pelno mokestis sumažinamas per pus? socialin?s pagalbos organizacijoms ir ?staigoms, savišalpos bendrov?ms, ligonin?ms, pagalbos ir labdaros ?staigoms, mokslo ?staigoms bei studij? ir eksperiment? nepelno ?staigoms, mokslo organizacijoms, akademijoms, istorin?, literat?rin?, mokslin?, eksperiment? ir tyrim? veikl? remiantiems fondams ir organizacijoms, taip pat organizacijoms, kurios siekia tik kult?rini? tiksl?, bei organizacijoms, kuri? veiklos tikslai ?statymu yra prilyginami labdaros ir mokslo ?staig? tikslams.

7 Italijos valstybinio bank? sistemos privatizacija buvo prad?ta 1990 m. liepos 30 d. ?statymu Nr. 218, ?tvirtinan?iu nuostatas d?l valstybinio kredito ?staig? reorganizavimo ir sustiprinimo turtin?mis subsidijomis (GURI Nr. 182, 1990 m. rugpj?io 6 d., p. 8, toliau – ?statymas Nr. 218/90), ir 1990 m. rugpj?io 6 d. ?statyminiu dekretu Nr. 356, numatan?iu bank? grup?s reorganizavim? ir reguliavim? (GURI paprastasis priedas Nr. 282, 1990 m. gruodžio 3 d., p. 5, toliau – Dekretas Nr. 356/90).

8 Dekreto Nr. 356/90 1 straipsnyje pirmiausia numatoma galimyb? valstybiniams bankams, ?skaitant ir taupom?ias kasas, vykdom? banko veikl? perduoti j? s?skaita ?steigtoms akcin?ms bendrov?ms. Perleidžian?ioji organizacija, praktikoje vadinama „banko akcijas valdan?iu fondu“ (toliau – banko akcijas valdantis fondas), tapo vienintele banko veikl?, kuri? anks?iau vykd? valstybinis bankas, vykdan?ios bendrov?s (toliau – banko veikl? vykdan?i bendrov?) akcij? savininke.

9 To paties dekreto 11 straipsnyje numatoma, kad banko akcijas valdan?io fond? veikl? reguliuoja šis dekretas ir j? ?statai, jie turi visišk? teisin? veiksnum? pagal vieš?j? ir privatin? teis? ir jiems taikomos teis?s nuostatos d?l j? administracijos ir kontrol?s organ? paskyrimo.

10 12 straipsnyje patikslinama, kad banko akcijas valdantys fondai, turintys l?š? teikti dotacijas su jais nesusijusiems asmenims, tur?t? siekti bendr? interes? atitinkan?i? ir socialiai nauding? tiksl?, pirmiausia mokslini? tyrim?, švietimo, meno ir sveikatos sektoriuose, bet galima išsaugoti pirminius pagalbos tikslus – pagalb? socialiai nepalankioje pad?tyje esan?ioms grup?ms.

11 Tame pa?iame straipsnyje, be kita ko, nurodoma, kad:

- banko akcijas valdantys fondai gali vykdyti j? tikslams pasiekti b?tinus ar tinkamus finansinius, komercinius, nekilnojamojo ir kilnojamojo turto sandorius,
- jie valdo savo turimas akcijas banke tol, kol jos jiems priklauso,
- jie patys tiesiogiai negali vykdyti bank? veiklos arba tur?ti kontrol? suteikian?i? akcij? kitose bank? ar finans? bendrov?se,
- ta?iau jie gali ?sigyti ir perleisti smulkius kit? bank? ar finans? bendrovi? akcij? kiekius,
- pereinamuoju laikotarpiu veiklos t?stinumas tarp banko akcijas valdan?io fondo ir banko

užtikrinamas numatant, kad banko akcijas valdančio fondo valdymo komiteto arba jo atitinkančio organo atstovai būtų paskiriami iš banko valdybų, o fondo kontrolę vykdančio organo nariai – iš banko stebėtojų tarybų,

- banko akcijas valdantys fondai nustatyti dalį pajamų iš banko akcijų turi skirti rezervų, skirtų pasirašyti didinant bendrovės įstatinį kapitalą naujai išleidžiamas banko akcijas,
- šiame rezerve esančias lėšas galima investuoti bendrovių, kurių dalį valdo banko akcijas valdantys fondai, akcijas arba valstybės išleistus ar garantuojamus instrumentus,
- banko akcijas valdantys fondai, neviršydami nustatytų sumų, gali skolintis iš bankų arba gauti jų garantijas.

12 Dekreto Nr. 356/90 13 straipsnyje nustatyta, kad:

- viešas banko akcijų pardavimas turi būti vykdomas paskelbiant viešą pasiūlymą įsigyti akcijas,
- kotiruojamos akcijos gali būti nevaržomai parduodamos akcijų rinkoje, tačiau neviršijant bendros vieno procento banko kapitalo dydžio ribos,
- kitiems sandoriams reikia Finansų ministro leidimo,
- jei dėl perleidimo ar dėl kokio kito sandorio banko akcijas valdantis fondas prarastų, nors ir labai trumpam laikui, daugumos balsų teisę eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančią akcijų kontrolę, tai toks sandoris turi būti patvirtintas Finansų ministro dekretu,
- kontrolę suteikiant akcijų paketą perleidęs banko akcijas valdantis fondas, gavęs Finansų ministro dekretu suteiktą sutikimą, gali įsigyti kito banko kontrolinę akcijų paketą.

13 Dekreto Nr. 356/90 14 straipsnyje nurodoma, kad banko akcijas valdančią fondą priežiūrą vykdo Finansų ministerija, jai pateikiami biudžetų projektai ir metiniai balansai.

14 Tame pačiame straipsnyje numatoma:

- banko akcijas valdantys fondai taip pat privalo Finansų ministerijai ir Italijos bankui pateikti prašomą informaciją, taip pat ir periodinę,
- Finansų ministerija gali nuspręsti surengti patikrinimus.

15 1994 m. gegužės 31 d. įstatyminio dekreto Nr. 332, nustatančio priemonės, skirtas pagreitinti valstybės ir viešųjų subjektų turimų akcijų akcinės bendrovės perleidimą (GURI Nr. 126, 1994 m. birželio 1 d., p. 38), 1994 m. liepos 30 d. įstatymu Nr. 474 (GURI Nr. 177, 1994 m. liepos 30 d., p. 5) pakeisto ir pertvarkyto įstatymo, 1 straipsnio 7a dalis panaikino tas šio sprendimo 12 punkte minėtas Dekreto Nr. 356/90 13 straipsnio nuostatas, kuriose buvo keliamas reikalavimas, kad banko akcijas valdantis fondas gautų Finansų ministro leidimą visiems sandoriams, dėl kurių banko akcijas valdantis fondas praranda banko kontrolę arba įgyja kito banko kontrolinę akcijų paketą.

16 Įstatymu Nr. 218/90 ir Dekretu Nr. 356/90 nustatyta tvarka buvo pakeista 1998 m. gruodžio 23 d. įstatymu Nr. 461 dėl kompetencijos suteikimo vyriausybei reorganizuoti 1990 m. lapkričio 20 d. įstatyminio dekreto Nr. 356 11 straipsnio 1 dalyje nurodytą steigėjų veiklą reglamentuojančius civilinės ir mokesčių teisės aktus bei banko restruktūrizavimo operacijoms taikomą apmokestinimo tvarką (GURI Nr. 4, 1999 m. sausio 7 d., p. 4, toliau – įstatymas Nr. 461/98) ir 1999 m. gegužės

17 d. ?statymini? dekreto Nr. 153 d?l 1990 m. lapkri?io 20 d. ?statyminio dekreto Nr. 356 11 straipsnio 1 dalyje nurodyt? ?staig? veikl? reglamentuojan?i? civilin?s ir mokes?i? teis?s akt? bei banko restrukt?rizavimo operacijoms taikomos apmokestinimo tvarkos pagal 1998 m. gruod?io 23 d. ?statymo Nr. 461 1 straipsn? (GURI Nr. 125, 1999 m. gegu?ž?s 31 d., p. 4, toliau – Dekretas Nr. 153/99).

17 Dekreto Nr. 153/99 30 straipsnis, be kita ko, panaikino Dekreto Nr. 356/90 11, 12, 13 ir 14 straipsnius.

18 Dekreto Nr. 153/99 1 straipsnyje pakartojama praktikoje nusistov?jusi taisykl?, kad „fond? laikytina organizacija, kuri Dekreto Nr. 356/90 prasme turi savo ?naš? banko veikl? vykdan?ioje ?mon?je.

19 Dekreto Nr. 153/99 2 straipsnio 1 dalyje numatoma, kad:

- banko akcijas valdantys fondai yra privat?s pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, autonomiškai veikiantys pagal ?status ir visiškai savarankiškai valdomi,
- jie pagal atitinkamas savo ?stat? nuostatas siekia tik socialiai nauding? ir ekonomin? pl?tr? skatinan?i? tiksl?.

20 3 straipsnyje nurodoma:

- banko akcijas valdantys fondai savo tiksl? siekia pagal jiems taikomas taisykles, atsižvelgiant ? 2 straipsnyje nurodyt? j? teisin? pob?d?,
- jie veikia laikydamiesi pelningo valdymo principo,
- jie gali kontroliuoti tik atitinkamuose sektoriuose veikla užsiiman?ias ?mones, kurios tiesiogiai atlieka j? ?statuose numatyt? veikl?,
- jie negali vykdyti banko funkcij?,
- jie negali jokiais b?dais finansuoti, pervesti pinig? ar teikti tiesiogini? arba netiesiogini? subsidij? pelno siekian?ioms organizacijoms ar ?mon?ms, nepaisant j? pob?džio, išskyrus paslaugas teikian?ias ?mones ir socialinius kooperatyvus.

21 Pagal Dekreto Nr. 153/99 1 straipsnio pradin? redakcij? „atitinkamus sektorius“ reik?jo išsirinkti iš ši?: moksliniai tyrimai, mokymas, menas, kult?ros turto ir veiklos išsaugojimas ir restauravimas bei gamtos, ištekli? apsauga, sveikata ir pagalba socialiai nepalankioje pad?tyje esan?ioms grup?ms.

22 Po 2001 m. gruodžio 28 d. įstatymu Nr. 448 dėl valstybės metinio ir daugiamečio biudžeto priėmimo nuostatų nustatymo (2002 m. finansų įstatymas) (GURI Nr. 301 paprastasis priedas, 2001 m. gruodžio 29 d., p. 1, toliau – įstatymas Nr. 448/01) priimtą šios nuostatos pakeitimą, nustatantį atitinkamus sektorius, reikėjo pasirinkti iš šių sektorių: šeima ir šeiminių vertybių; švietimas ir jaunimo lavinimas; švietimas, mokymas ir ugdymas, skaitant ir spaudinių pirkimą mokykloms, savanoriška veikla, filantropija ir labdara; religija ir dvasinis ugdymas; pagalba senyvo amžiaus žmonėms; pilietinių teisės; nusikaltimų prevencija ir visuomenės saugumas; maisto sauga ir kokybė orientuotas žemės ūkis, vietos bendruomenių plėtra ir mažas pajamas turintiems žmonėms skirta bėsto įstatymas vietos bendruomenėse; vartotojų apsauga; civilinė sauga; visuomenės sveikata, prevencinė ir gydomoji medicina; sporto veikla; toksikomanijos, psichikos patologijų ir sutrikimų prevencija bei gydymas; moksliniai ir technologiniai tyrimai; aplinkos apsauga ir jos kokybės gerinimas; menas, kultūros renginiai ir objektai.

23 Dekreto Nr. 153/99 4 straipsnio 3 dalies pradinėje redakcijoje buvo numatyta, kad fondo administracijos organo nariai negali eiti banko veikla besiverčiančių bendrovės valdybos nario pareigų.

24 Ta pati nuostata, po pakeitimo 2003 m. gruodžio 24 d. įstatymu Nr. 350 dėl valstybės metinio ir daugiamečio biudžeto priėmimo nuostatų nustatymo (2004 m. finansų įstatymas) (GURI Nr. 299 paprastasis priedas, 2003 m. gruodžio 27 d., p. 1), numato:

- administracines, vadovavimo ar kontrolės pareigas banko akcijas valdančiame fonde užimantys asmenys negali eiti administracinių, vadovavimo ar kontrolės pareigų banko veikla besiverčiančiose bendrovėse, jas kontroliuojančiose ar turinčiose jose akcijų bendrovėse,
- strateginio planavimo funkcijas banko akcijas valdančiame fonde atliekantys asmenys negali dirbti banko veikla besiverčiančių bendrovės administracijoje, valdymo bei kontrolės organuose.

25 Dekreto Nr. 153/99 5 straipsnio 1 dalies pradinėje redakcijoje buvo numatyta, kad banko akcijas valdančio fondo turtas turi būti naudojamas tik jo įstatuose numatytiems tikslams siekti ir kad valdydami savo turtą tokie fondai turi valdyti riziką laikydamasi į ribojančių reikalavimų, kad išsaugotų jiems patiktą turtą ir gautų pakankamą pelną. Įstatymo Nr. 448/01 11 straipsnis šių nuostatų patikslino nurodydamas, kad valdymas turi atitikti banko akcijas valdančio fondo kaip pelno nesiekiančios organizacijos, besivadovaujančios skaidrumo ir moralės principais, pobūdį.

26 Dekreto Nr. 153/99 6 straipsnio 1 dalyje numatoma, kad banko akcijas valdantys fondai gali turėti kontrolinius akcijų paketus tik tose organizacijose ir bendrovėse, kurių vienintelis tikslas yra paslaugas teikiančių įmonių valdymas.

27 Dėl dalyvavimo banko veikla besiverčiančių bendrovių akciniame kapitale 25 straipsnio 1 ir 2 dalių pradinėje redakcijoje buvo numatyta, kad:

- šių bendrovių kontrolinius akcijų paketus galima turėti ketverius metus nuo dekreto įsigaliojimo dienos, o vėliau jie turi būti perleisti,
- į neperleidus per šį terminą akcijų paketą galima turėti papildomą laikotarpą, kuris neturi viršyti dvejų metų,
- banko veikla neužsiimančių bendrovių kontroliniai akcijų paketai, išskyrus banko akcijas valdančio fondo turimus paslaugas teikiančių įmonių paketus, turi būti perleisti per Priežiūros tarnybos nustatytą laikotarpą, atsižvelgiant į pareigų išsaugoti turto vertę ir visais atvejais ne ilgiau

nei per nustatytą ketverių metų terminą.

28 Šios nuostatos, iš dalies pakeistos Įstatymo Nr. 448/01 11 straipsniu ir 2003 m. birželio 24 d. Įstatyminio dekreto Nr. 143 (GURI Nr. 144, 2003 m. birželio 24 d.), pakeisto ir pertvarkyto Įstatymu 2003 m. rugpjūčio 1 d. Įstatymu Nr. 212 (GURI paprastasis priedas Nr. 185, 2003 m. rugpjūčio 11 d., toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 143/03), 4 straipsniu, nustato:

- maksimalus ketverių metų kontrolinių akcijų paketų turėjimo terminas buvo pakeistas galutine data, iki kurios jie turėtų būti perleisti – 2005 m. gruodžio 31 diena,
- galimybę banko veikla besiverčiančių bendrovių akcijas perduoti konkurso būdu išrinktai valdymo bendrovei, kuri būtų pareigota šias akcijas valdyti savo pavardės vardu, vadovaudamasi profesionalumo ir nepriklausomumo kriterijais, o banko akcijas valdantiems fondams paliekama galimybė duoti nurodymus dėl neeilinių akcinių susirinkimų, ir šių akcijų perleidimas turėtų vykti per trejus metus, skaičiuojamus nuo 2005 m. gruodžio 31 dienos,
- Ekonomikos ir finansų ministras bei Italijos bankas vykdo bankų ir kredito srities reglamentuojančiais aktais jiems suteiktus įgaliojimus,
- banko veikla neužsiimančių bendrovių kontroliniai akcijų paketai, išskyrus banko akcijas valdančių fondų turimus paslaugas teikiančių įmonių paketus, turėtų būti perleisti per Priežiūros tarnybos nustatytą laikotarpį, atsižvelgiant į pareigų išsaugoti turto vertę ir visais atvejais vėliausiai iki 2005 m. gruodžio 31 dienos.

29 Dekreto Nr. 153/99 25 straipsnio 3 dalies pradiniame, Įstatymu Nr. 448/01 nepakeistoje redakcijoje numatoma, kad jei banko akcijas valdantys fondai pasibaigus nustatytiems terminams tebeturi kontrolinių akcijų paketą, Priežiūros tarnyba imasi veiksmų perleisti jį dalį, kad neliktų kontroliuojančių akcijų paketų.

30 Dėl mokesčių Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 1 dalyje numatoma, kad banko akcijas valdantys fondai, kurių statusai buvo pakeisti pagal šio dekreto nuostatas, yra laikomi nekomerciniais subjektais, net jei jie siekia savo įstatuose nustatytą tikslą per paslaugas teikiančias įmones.

31 Prašymo dėl prejudicinio sprendimo priėmimo metu 12 straipsnio 2 dalyje buvo numatyta:

- Dekreto Nr. 601/73 6 straipsnyje numatyta tvarka taikoma banko akcijas valdantiems fondams, kurie savo statusą pakeitė pagal Dekreto Nr. 153/99 reikalavimus ir veikė atitinkamuose sektoriuose,
- ta pati tvarka iki nuostatų, skirtų pritaikyti statusą prie Dekreto Nr. 153/99 reikalavimų, priėmimo buvo taikoma komercinio subjekto statuso neturintiems banko akcijas valdantiems fondams, kurie siekė iš esmės viešųjų ir socialinių tikslų Dekreto Nr. 356/90 su vėlesniais pakeitimais 12 straipsnyje nurodytose srityse.

32 Įstatyminiu dekretu Nr. 143/03 iš dalies pakeisto Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad banko akcijas valdantys fondai praranda savo nekomercinio subjekto statusą ir nustoja naudotis mokesčių lengvatomis, jei po 2005 m. gruodžio 31 d. jie vis dar turi banko veikla besiverčiančių bendrovių kontrolinių akcijų paketą.

II – Pagrindiniai byla ir prejudiciniai klausimai

33 *Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato*, vadovaudamasi Įstatymo Nr. 1745/62 10a straipsniu, paprašė Italijos mokesčių institucijų jį atleisti nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už

mokesčius nuo dividendų, kuriuos ji gavo už 1998 finansinius metus už *Cassa di Risparmio di San Miniato* ir bendrovės *Casse Toscane SpA*, kurios teisės perėjo *Cassa di Risparmio di Firenze*, turimas akcijas.

34 Šis jos prašymas buvo atmestas nurodant, kad banko akcijas valdančio fondo veikla valdant jo turimas banko veikla besiveržiančią bendrovę akcijas turėtų būti laikoma komercine veikla, neatitinkančia įstatymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje numatytą atleidimo nuo mokesčių sąlygą.

35 *Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato, Cassa di Risparmio di Firenze* ir *Cassa di Risparmio di San Miniato* šį sprendimą ginėjo *Commissione tributaria provinciale di Firenze*.

36 Jų ieškinys buvo atmestas.

37 Trys ieškovų *Commissione tributaria provinciale di Firenze* sprendimą užginėjo *Commissione tributaria regionale di Firenze*, kuri patenkino jų ieškinį.

38 Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas *Commissione tributaria regionale di Firenze* nusprendė, kad *Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato* dėl jos nustatytose srityse siekiamą viešojo intereso ar socialinių tikslų turi teisę į pusės juridinių asmenų pelno mokesčių dydžio lengvatą pagal Dekreto Nr. 601/73 6 straipsnį ir kad kartu šia mokestine nuolaida ji turėtų būti atleista nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokesčius pagal įstatymo Nr. 1745/62 10a straipsnį, neatsižvelgiant į tai aplinkybę, kad banko akcijas valdantis fondas gali imtis ir nepagrindinų įmonių veiklos.

39 Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismo teigimu, *Commissione tributaria regionale di Firenze*, spręsdama šį klausimą, vadovavosi nauja, įstatyme Nr. 461/98 ir Dekrete Nr. 153/99 nustatyta tvarka, aiškiai numatančia, kad banko akcijas valdantiems fondams taikomos įia nagrinėjamos mokestinės lengvatos.

40 Jos vertinimu, nagrinėjamu atveju nebuvo parodyta, kad ekonominė įmonių veikla buvo svarbesnė už socialinius tikslus.

41 Ekonomikos ir finansų ministerija dėl šio sprendimo padavė kasacinį ieškinį.

42 Jame pirmiausia nurodoma, kad buvo pažeistas įstatymo Nr. 1745/62 10a straipsnis ir Dekreto Nr. 601/73 6 straipsnis bei Italijos civilinio kodekso 14 preliminarai nuostata, pagal kurią iš bendrųjų taisyklių išimti nustatantys įstatymai taikomi tik tomis aplinkybėmis, kurioms jie yra priimti.

43 Sprendime dėl prejudicinio sprendimo *Corte suprema di cassazione* pastebi, kad sprendžiant pagrindinį bylą pagal nacionalinę teisę reikia atsižvelgti į tai, ar banko akcijas valdantiems fondams taikoma mokestinė tvarka nepažeidžia Bendrijos teisės, ypač EB 12, 43 ir paskesnių, EB 56 ir paskesnių bei EB 87 ir 88 straipsnių. Jis pabrėžia, kad pagal nusistovėjusį Teisingumo Teismo praktiką nacionalinės valdžios institucijos privalo, esant reikalui ir savo iniciatyva, taikyti Bendrijos teisės taisykles, ir, jei būtina, netaikyti joms prieštaraujančių nacionalinės teisės taisyklių.

44 Dėl EB 87 ir 88 straipsnių ji nurodo, kad jei pagrindinėje byloje aptariamoms mokestinėms priemonėms turėtų būti vertinamos kaip valstybės pagalba tam tikroms įmonėms ar produkcijai, jų nebūtų galima taikyti be išankstinio Komisijos sprendimo dėl jų neprieštaravimo Bendrajai rinkai. Iki jai priimant tokį sprendimą nacionaliniai teismai pagal tiesiogiai veikiančią EB 88 straipsnio 3 dalį turėtų atsisakyti juos taikyti.

45 Šiuo klausimu nacionalinis teismas konstatuoja, kad Sprendime 2003/146 buvo ištirta

Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 2 dalyje numatytą priemonių atitiktis EB 87 ir 88 straipsniams.

46 Šiuo sprendimu nuspręsta, kad nagrinėjamos priemonės, taikomos tiesiogiai to dekreto 1 straipsnyje, iš dalies pakeistame įstatymu Nr. 448/01, nurodytos veiklos nevykdančių banko akcijas valdančių fondų atžvilgiu, nėra valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme dėl to, kad ji nėra skirta „monopolių“ šios nuostatos prasme.

47 Prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas patikslina, kad yra skirtingų vertinimų dėl to, ar banko akcijas valdantys fondai yra komerciniai subjektai.

48 Italijos mokesčių institucijos nuosekliai teigė, kad banko akcijas valdantys fondai yra komercinio pobūdžio ir dėl to jiems taikomas įprastinis mokestinis režimas.

49 Italijos vyriausybė procedūros, pasibaigusios Sprendimo 2003/146 priėmimu, metu teigė, kad banko akcijas valdančių fondų negalima laikyti „monopolis“ konkurencijos teisės taisyklių prasme.

50 Net ir pats prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas buvo priėmęs vienas kitam prieštaraujančių sprendimų. Kai kuriuose sprendimuose buvo pripažįstama, kad banko akcijas valdantys fondai nėra komerciniai subjektai dėl to, kad banko veikla užsiimančių įmonių, ir taip pat banko veikla neužsiimančių įmonių akcijų valdymas tebuvo priemonė, kuri būtų taikyti siekiant gauti lėšų, būtų vykdyti šios organizacijos socialinius ir kultūrinius tikslus. Kituose sprendimuose, priešingai, buvo teigiama, kad socialinės ir kultūrinės veiklos nepakanka tam, kad galima būtų pateisinti mokestinį nuolaidų režimą, nes šios organizacijos bankų ir kitose rinkose galėjo veikti konkuruodamos su kitomis įmonėmis.

51 Prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas pažymi, kad Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 2 dalyje Dekreto Nr. 601/73 6 straipsnyje numatytos tvarkos taikymas aiškiai išplečiamas komercinio pobūdžio neturintiems banko akcijas valdantiems fondams, suderinusiems savo statusą su Dekreto Nr. 153/99 reikalavimais ir siekiantiems iš esmės viešojo intereso bei socialinių tikslų.

52 Ji priduria, kad pagal tam tikrą nacionalinį teismo praktiką Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 12 dalis yra aiškinamojo pobūdžio, todėl aptariamas mokestinis režimas taikomas ir prieš Dekreto Nr. 153/99 įsigaliojimą buvusiems finansiniams metams.

53 Ji mano, kad reikia išnagrinėti Sprendimo 2003/146 teisėtumą. Jei pasirodytų, kad banko akcijas valdantys fondai iš esmės yra įmonės, pastarasis sprendimas būtų negaliojantis.

54 Anot prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateikusių teismo, tai, kad dėl teisinės pareigos specialia teisės norma tam tikslui sukurtiems subjektams tuo pat metu perduodama nuosavybės teisė, nėra mažų dalių banko veikla besiveržiančių įmonių ir tokia situacija išsaugojama ilgą laiką, ir taip pat tai, kad pajamos, gautos iš tokių akcijų pardavimo ir naudojamos įsigyti bei kontroliuoti dideles akcijų dalis kitose įmonėse, skiriamos daugeliui tikslų, tarp kurių yra ir ekonominis sistemos vystymasis, sudaro sąlygą kinei veiklai, susijusiai su produkto tyrimais, net jei tokio produkto ir negalima platinti, o jis pats pirmiausia skirtinas nepelno tikslams.

55 Prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas nurodo, kad 1995–1996 finansinių metų pabaigoje banko akcijas valdantiems fondams priklausančio turto vertė siekė 50 000 milijardų ITL o 2002 m. gruodžio 31 d. ji aktyvai siekė 37 milijardus eurų, neskaitant pridėtinės vertės iš turimų akcijų, kurios įprastai pateikiamos į senąją vertę.

56 Prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas pabrėžia, kad tai, jog banko akcijas

valdantys fondai vykdo pelno nesiekiančią veiklą, negali paslėpti sistemų apibūdinančių faktų, t. y., kad banko akcijas valdančią fondų struktūrą ir funkcijų paskirtis yra prisiimti daugelio banko veikla besiveržiančių įmonių nuosavybę ir valdymą imantis tam reikalingą priemonę, įskaitant ir jas valdančių asmenų paskyrimą bei atšaukimą.

57 Norą pagrindo manyti, kad šiai funkcijai konkurencijos teisės normos netaikomos. Ši funkcija yra esminė viešosios bankų sistemos, kuri, vadovaujantis Bendrijos teisės principais, yra ekonominė veikla, detalė. Tai neabejotinai yra faktorius, kuris gali iškreipti rinką ir prekybą tarp valstybių narių, juolab kad banko akcijas valdantys fondai taip pat gali įsigyti kitą bendrovę, įskaitant ir bankus, akciją.

58 Todėl banko akcijas valdantys fondai teisiškai ir ekonomiškai yra susiję su viešąja bankų sistema taip, kad jų negalima laikyti nesusijusiais su svarstoma rinka.

59 Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas, be kita ko, klausia, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama apmokestinimo tvarka nepažeidžia EB 12 straipsnyje įtvirtinto nediskriminavimo principo ir tuo pat metu įsisteigimo bei laisvo kapitalo judėjimo laisvės, atitinkamai įtvirtintų EB 43 ir 56 straipsniuose.

60 Tokiomis aplinkybėmis *Corte suprema di cassazione* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar manytina, kad grupei teisės subjektų (vadinamų banko akcijas valdančiais fondais), steigtų pagal įstatymą (Nr. 218/90) ir (Dekretą Nr. 356/90), atsižvelgiant ir vėliau padarytus pakeitimus, tam, kad jiems būtų suteikti bankų veikla besiveržiančių bendrovių, užimančių nemažą rinkos dalį, kontroliuojantys akcijų paketai ir patikėtas jų valdymas, ir gaunančių kontroliuojančių bendrovių pelno dalį, yra taikomos Bendrijos konkurencijos teisės normos ir tuomet, kai jie siekia socialinių tikslų? Kalbant apie (Dekreto Nr. 153/99) nuostatas, ar tokioms organizacijoms numatyta galimybė iš šių akcijų pardavimo gautas pajamas panaudoti įsigyjant didelius kitų įmonių, ypač bankų, įskaitant ir neužsiimančių bankų veikla, akcijų paketus, siekiant įvairių tikslų, tarp jų ekonominio sistemos vystymosi, taip pat yra įmonės veiklos vykdymas, kuriam taikoma Bendrijos konkurencijos teisė?

2. Ar iš to išplaukia, kad tokioms organizacijoms, kokias reglamentuoja (įstatymas Nr. 218/90) ir (Dekretas Nr. 356/90), įskaitant ir vėliau įsigaliojusius pakeitimus bei priimtuosius įgyvendinant (įstatymu Nr. 461/98) ir (Dekretu Nr. 153/99) patvirtintą reformą, dėl joms palankios mokestinės tvarkos taikomos valstybės pagalbos reglamentuojančios Bendrijos teisės nuostatos (EB 87 ir 88 straipsniai)?

3. Jei ankstesnį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar tokia tiesioginio gaunamų dividendų mokesčio lengvata, kokia nagrinėjama šioje byloje, yra valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme?

4. Jei būtų patvirtinti (antrąjį) klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar (Sprendimas 2003/146), kuriuo pripažįstama, kad su bankais susijusiems fondams netaikomos valstybės pagalbos reglamentuojančios teisės normos, yra galiojantis, vertinant jo teisėtumą ir netinkamą ir (arba) nepakankamą motyvavimą?

5. Neatsižvelgiant į tai, ar taikomos valstybės pagalbos reglamentuojančios teisės normos, ar tai, kad mokestinės lengvatos taikomos vien tik tos valstybės fondų kontroliuojamam bankui, pačiam fondui pelno arba įmonei, kurios buvo įsigytos už lėšas, gautas pardavus tokias akcijas, pelno paskirstymui, nediskriminuoja visų kitų rinkoje dalyvaujančių įmonių, neturinčių tokios akcininkų struktūros, ir tuo pat metu nepažeidžia įsisteigimo laisvės bei laisvo kapitalo judėjimo principų,

tvirtinti EB 12, 43 ir paskesniuose, EB 56 ir paskesniuose straipsniuose?“

III – Dėl prejudicinių klausimų

A – Dėl klausimų priimtinumų

1. Dėl pirmojo, antrojo ir trečiojo klausimų priimtinumų

a) Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

61 Atsakovai pagrindinėje byloje teigia, kad pirmieji trys klausimai yra nepriimtini dėl šių motyvų:

- priešingai, nei teigia prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas, 1974 m. gruodžio 10 d. sprendime numatytas atleidimas nuo mokesčių yra atleidimas nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokesčius, bet ne nuo paties mokesčio,
- užduoti klausimai yra aktualūs tik tos valstybės mastu; jais siekiama paprasčiausiai nustatyti, ar atsižvelgiant į 1974 m. gruodžio 10 d. sprendime numatytas taisykles banko akcijas valdantys fondai turi teisę pasinaudoti šioje nuostatoje numatyta lengvata.

62 Italijos vyriausybė ir Komisija negina pirmų trijų klausimų priimtumo.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

63 Pagal nusistovėjusį teismo praktiką Teisingumo Teismas neturi kompetencijos pagal EB 234 straipsnį priimti prejudicinį sprendimą dėl vidaus teisės taisyklių aiškinimo (1964 m. kovo 19 d. sprendimas *Unger*, 75/63, Rink. p. 347, 365 ir 1996 m. rugsėjo 26 d. sprendimo *Allain*, C-341/94, Rink. p. I-4631, 11 punktas). Teisingumo Teismo kompetencija apsiriboja tik Bendrijos teisės nuostatų nagrinėjimu (1995 m. gruodžio 21 d. Nutarties *Max Mara*, C-307/95, Rink. p. I-5083, 5 punktas). Spręsti dėl nacionalinės teisės normų prasmės ir jų taikymo yra nacionalinio teismo kompetencija (1995 m. gruodžio 7 d. sprendimo *Cámara de Comercio, Industria y Navegación de Ceuta*, C-45/94, Rink. p. I-4385, 26 punktas).

64 Pagrindinėje byloje prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas turi nuspręsti, ar 1974 m. gruodžio 10 d. sprendime numatytas atleidimas nuo mokesčių yra atleidimas tik nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokesčius, ar nuo paties mokesčio.

65 Jis taip pat turi įvertinti, ar banko akcijas valdantis fondas atsakovas turi teisę šio atleidimo nagrinėjimui mokestiniais metais, pagal kartu vertinamas 1974 m. gruodžio 10 d. sprendimo ir Dekreto Nr. 601/73 6 straipsnio nuostatas, ir taip pat, esant reikalui, taikant Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 2 dalį atgaline data.

66 Teigiamai atsakius į šiuos klausimus prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas turėtų nuspręsti, ar atitinkama mokestinė lengvata yra valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Jei būtų nustatyta, kad taip yra iš tiesų, tuomet pagal EB 88 straipsnio 3 dalį tokia mokesčio lengvata negalėtų būti taikoma prieš tai neinformavus Komisijos.

67 Šis klausimas, kurį nacionaliniam teismui gali tekti spręsti, yra susijęs su Bendrijos teise.

68 Šiomis aplinkybėmis pirmieji trys klausimai tiek, kiek jie susiję su Bendrijos teise, yra priimtini.

2. Dėl ketvirtojo klausimo priimtinumо

a) Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

69 Atsakovai pagrindinėje byloje teigia, kad ketvirtasis prejudicinis klausimas, susijęs su Sprendimo 2003/146 galiojimu, yra nepriimtinas, nes šis sprendimas Italijos Respublikai tapo galutinis, nes pastaroji, turėdama galimybę pareikšti ieškinį dėl panaikinimo pagal EB 230 straipsnį, tokia galimybe nepasinaudojo (1994 m. kovo 9 d. Sprendimas *TWD Textilwerke Deggendorf*, C-188/92, Rink. p. I-833).

70 Italijos vyriausybė mano, kad ketvirtasis klausimas nėra svarbus, nes Sprendimas 2003/146 buvo priimtas atsižvelgiant į Dekretu Nr. 153/99 pakeistą banko akcijas valdantiems fondams taikomą tvarką.

71 Komisija taip pat mano, kad šis klausimas yra nepriimtinas, nes pagrindinėje byloje nagrinėjama 1998 m. buvusi situacija, o Sprendimas 2003/146 buvo priimtas dėl banko akcijas valdantiems fondams Dekretu Nr. 153/99 suteiktą lengvatą, kurios, be to, buvo kitokio pobūdžio nei numatytosios įstatymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

72 Klausimas dėl Sprendimo 2003/146 galiojimo buvo užduotas ne teisės subjekto, kuris anksčiau turėjo teisę paduoti ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo, bet ja nepasinaudojo per EB 230 straipsnyje numatytą terminą, prašymu.

73 Jų savo iniciatyva uždavę prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas.

74 Todėl darytina išvada, kad šio klausimo negalima pripažinti nepriimtino pagal iš minėto sprendimo *TWD Textilwerke Deggendorf* išplaukiančią teismo praktiką.

75 Tačiau primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Teisingumo Teismas gali nuspręsti neatsakyti į užduotą prejudicinį klausimą, susijusį su Bendrijos teisės akto galiojimo vertinimu, jei yra akivaizdu, kad toks vertinimas, kurio prašo nacionalinis teismas, neturi jokio ryšio su nagrinėjamos pagrindinės bylos faktais ir dalyku (2002 m. kovo 21 d. Sprendimo *Cura Anlagen*, C-451/99, Rink. p. I-3193, 16 punktas).

76 Sprendime 2003/146 buvo nagrinėjamas Dekreto Nr. 153/99 dėl pusės Dekreto Nr. 601/73 6 straipsnyje nustatyto mokesčio dydžio lengvatos suteikimo neprieštaravimas EB 87 ir paskesniems straipsniams.

77 Toks sumažinimas yra kitokia mokestinė lengvata nei įstatymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje numatytas atleidimas nuo prie šaltinio išskaitomo avanso.

78 Komisija Sprendimo 2003/146 61 punkte ir 1 straipsnyje daro išvadą, kad valstybės pagalba nelaikoma priemonė, numatyta Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 2 dalyje banko akcijas valdantiems fondams, kurie tiesiogiai nevykdo veiklos, nurodytos šio dekreto 1 straipsnyje, su pakeitimais, padarytais įstatymu Nr. 448/01 (žr. šio sprendimo 22 punktą).

79 Prašym? d?l prejudicinio sprendimo pateik?s teismas tur?s nuspr?sti, ar pagrindin?je byloje, kurioje nagrin?jami faktai ?vyko 1998 finansiniais metais, Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 2 dalis pagal nacionalin? teis? turi ?takos taikant ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsn? (žr. šio sprendimo 65 punkt?).

80 Jei atsakymas ? š? klausim? b?t? teigiamas, šis teismas tur?s ?vertinti, ar byloje nagrin?jama mokes?i? lengvata yra valstyb?s pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

81 Jei atsakymas b?t? neigiamas, jis vis tiek tur?t? atlikti tok? ?vertinim?, jei manyt?, kad ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsnis, taikomas vien tik su Dekreto Nr. 601/73 6 straipsniu, suteikia naudos atsakovui pagrindin?je byloje.

82 Ta?iau visais atvejais Sprendimas 2003/146 netur?s ?takos šio teismo atliekamai analizei.

83 Iš ties? Komisijos išvada, kad Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 2 dalyje numatyta priemon? n?ra laikoma valstyb?s pagalba, yra grindžiama konstatavimu, kad banko akcijas valdantys fondai n?ra ?mon?s EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

84 Komisija tai konstatavo atlikusi ?statyme Nr. 461/98, Dekrete Nr. 153/99 ir ?statyme Nr. 448/01 nustatyt? nauj? banko akcijas valdantiems fondams taikom? tvark?, kuri ?sigaliojo po 1998 finansini? met?.

85 Iš šio sprendimo 7–32 punktuose pateiktos nacionalin?s teis?s apžvalgos išplaukia, kad ši tvarka labai skiriasi nuo ankstesniosios ir, išskyrus Dekreto Nr. 153/99 12 straipsnio 2 dal?, niekur neteigiama, kad ji b?t? taikoma atgaline data.

86 Teisiniu poži?riu Komisijos atliktas ?vertinimas d?l to, ar banko akcijas valdan?ius fondus galima laikyti ?mon?mis, buvo atliktas vertinant kit? tvark?, o ne galiojusi?j? pagrindin?je byloje nagrin?jamais finansiniais metais.

87 Šiuo klausimu Komisija Sprendimo 2003/146 43 punkte kaip svarbias aplinkybes nurodo tai, kad:

– Dekrete Nr. 153/99 buvo nustatyti „konkreto? saugikliai“, susij? su banko akcijas valdan?i? fond? turima komercini? ?moni? kontrole, aptarti to paties sprendimo 36–39 punktuose,

– ?statymu Nr. 448/01 buvo aiškiau atskirti banko akcijas valdantys fondai ir finans? ?staigos ir tai išsklaid? sprendime prad?ti proced?r? pareikštas abejones šiuo klausimu.

88 Kalbant apie faktus pažym?tina, kad Komisija, spr?sdoma klausim?, ar banko akcijas valdantys fondai patys tiesiogiai vykdo taikomose nuostatose numatyt? veikl?, vadovavosi 2001 m. sausio 16 d. laiške Italijos vyriausyb?s pateiktu situacijos, susiklos?iusios po 1998 mokestini? met?, aprašymu.

89 Savo sprendimo 51 punkte ji pastebi, kad Italijos valdžios institucijos šiame laiške nurodo, jog „kol kas“ n? vienas iš banko akcijas valdan?i? fond? nepasinaudojo ?statymo numatyta galimybe tiesiogiai vykdyti veikl? viename iš ši? sektori?, ir to paties sprendimo 54 punkte pažymi, kad d?l šios informacijos „ji pakeit? savo pradin?, sprendime prad?ti proced?r? išd?styt? pozicij? d?l fond? laikymo ?mon?mis“.

90 Šiomis aplinkybomis Komisijos banko akcijas valdančių fondų vertinimas, atliktas atsižvelgiant į naują jiems taikomą tvarką, neturi įtakos jų kvalifikavimui, atsižvelgiant į jiems anksčiau galiojusią tvarką, o esant reikalui – ir į skirtingą faktinį padėtį.

91 Todėl akivaizdu, kad prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateikusių teismo klausimas, susijęs su Sprendimo 2003/146 galiojimu, nėra susijęs su pagrindinės bylos objektu ir, norint jį išspręsti, nėra būtina atsakyti į šį klausimą.

92 Todėl šis klausimas laikytinas nepriimtinu.

3. Dėl penktojo klausimo priimtumo

a) Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

93 Ieškovai pagrindinėje byloje teigia, kad penktasis klausimas dėl diskriminavimo ar sąsisteigimo bei laisvo kapitalo judėjimo laisvės apribojimo yra nepriimtinas dėl neapibrėžtumo. Prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas nenurodo konkrečių teisės aktų, kurie trukdytų naudotis EB sutartyje garantuojamomis teisėmis. Be to, aiškiai nenurodoma, ar diskriminacija yra naudinga banko akcijas valdantiems fondams, ar banko veikla besiveržiančioms bendrovėms.

94 Italijos vyriausybė ir Komisija neginėja penktojo klausimo priimtumo.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

95 Priešingai, nei teigia atsakovai pagrindinėje byloje, prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas savo penktajame klausime aiškiai nurodo, kad:

- pagrindinėje byloje nagrinėjama mokestinė lengvata gali būti diskriminavimo ir sąsisteigimo laisvės ar laisvo kapitalo judėjimo apribojimo priežastis,
- diskriminavimas ir apribojimai yra naudingi žmonėms, kuriose banko akcijas valdantys fondai turi akcijų, nepaisant to, ar šios žmonės veržiasi bankų, ar kita veikla.

96 Todėl penktasis klausimas yra priimtinas.

B – Dėl susijusių Bendrijos teisės nuostatų taikymo

97 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kurie svarstyti kartu, ir, atsižvelgdamas į šio sprendimo 84–90 punktuose išdėstytus argumentus dėl įstatymo Nr. 461/98, Dekretu Nr. 153/99 ir įstatymo Nr. 448/01 nustatytos naujos banko akcijas valdančius fondus reglamentuojančios tvarkos svarbos, prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas iš esmės klausia, ar toks juridinis asmuo, koks aptariamas pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į nagrinjamą laikotarpį taikytą tvarką, gali būti laikomas mone EB 87 straipsnio 1 dalies prasme ir ar dėl tokio jo statuso tuo metu jam buvo taikomos Bendrijos teisės normos dėl valstybės pagalbos.

98 Trečiuoju klausimu, siekdamas nustatyti, ar valstybės įmonei priemonė nesvarstydama, ar joms turėtų būti taikoma EB 88 straipsnio 3 dalyje numatyta išankstinės kontrolės procedūra, nacionalinis teismas iš esmės klausia, ar toks atleidimas nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokesčius nuo dividendų, koks yra svarstomas pagrindinėje byloje, gali būti laikomas valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

99 Dėl penktojo klausimo primintina, kad EB 12 straipsnis, kuriame numatomas bendrasis principas, draudžiantis bet kokią diskriminaciją dėl priklausymo vienai ar kitai valstybei, savarankiškai taikomas tik tose Bendrijos teisės reglamentuojamose srityse, kurioms nėra numatytos atskiros diskriminavimo draudžiančios nuostatos (žr. pirmiausia 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Metallgesellschaft ir kt.*, C-397/98 ir C-410/98, Rink. p. I-1727, 38 punktą). Nediskriminavimo principas įsisteigimo teisės ir laisvo kapitalo judėjimo srityse yra tvirtintas atitinkamai EB 43 ir 56 straipsniuose. Todėl manytina, kad penktajame klausime daroma nuoroda būtų į šias dvi normas.

100 Šiuo klausimu prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tokia mokestinė lengvata kaip pagrindinėje byloje riboja įsisteigimo laisvę arba laisvę kapitalo judėjimą, numatytus EB 43 ir 56 straipsniuose, ir taip sudaro palankesnes sąlygas įmonėms, kurios veržiasi bankininkystės arba kitokia veikla ir kuriose banko akcijas valdantys fondai turi akcijų, palyginti su kitomis aptariamoje rinkoje veikiančiomis įmonėmis, kurių akcijų šie fondai neturi.

1. Dėl pirmojo ir antrojo klausimų, susijusių su „įmonės“ sąvoka EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

a) Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

101 Atsakovai pagrindinėje byloje teigia, kad banko akcijas valdantys fondai nėra „įmonės“ Bendrijos konkurencijos teisės prasme. Todėl jiems netaikoma valstybės pagalba reglamentuojanti tvarka. Jie tik gauna dividendus, mokamus už jų turimas akcijas, lygiai taip pat, kaip bet kuris nekilnojamojo turto savininkas gauna nuomos mokestį pagal nuomos sutartį.

102 Italijos vyriausybė mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu veikę fondai konkurencijos teisės prasme turėtų būti laikomi įmonėmis. Kontrolinių akcijų paketą bankų veikla besiveržiančiose bendrovėse turėjimas yra pakankamas banko akcijas valdančių fondų komercinio pobūdžio rodymas, o šiems fondams taikoma tvarka atskleidžia jų esminius ir funkcinius ryšius su Italijos bankų sistema. Todėl banko akcijas valdantiems fondams turėtų būti taikomos Sutarties teisės normos dėl valstybės pagalbos.

103 Komisija teigia, kad banko akcijas valdančių fondų vykdoma turto turėjimo ir valdymo veikla nėra paslaugų rinkoje teikimas. Pagal teismo praktiką paprastas investuotojas, gaunantis dividendus ar palūkanas iš savo investuoto kapitalo, neteikia rinkai nei prekių, nei paslaugų. Taigi banko akcijas valdantys fondai nevykdo rinkos veiklos. Todėl, jei jie nesikiša į kontroliuojamo banko veiklą, jų negalima laikyti įmonėmis.

104 Veikla, kurios metu fondai finansavo ne pelno siekiančias socialinėje sferoje veikiančias organizacijas, kurių veikla užsiima ir fondai, nėra vertintina kaip įmonės vykdoma veikla.

105 Dėl banko akcijas valdančių fondų viešiesiems ar socialiniams tikslams, kurių jie turi teisę siekti pagal Dekretą Nr. 356/90 12 straipsnį, būtiną ar tinkamą finansuoti, komerciniams, nekilnojamojo ir kilnojamojo turto sandoriams pažymėtina, kad jie gali turėti įmonės vykdomos veiklos požymių, tiek, kiek jie sudarė tiesioginį pasiūlymą prekių ar paslaugų rinkose.

106 Galiausiai organizacijos kaip banko akcijas valdantys fondai nėra įmonės EB 87 straipsnio prasme, jei jie, vykdydami veiklą, skirtą pasiekti viešojo intereso ir socialinių tikslų, tiesiogiai nesiūlo prekių ar paslaugų rinkoje.

b) Teisingumo Teismo atsakymas

107 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką konkurencijos teisėje įmonės sąvoka apima bet kokį kiną veiklą vykdančią subjektą, nepaisant jo teisinio statuso ir finansavimo būdų (žr. pirmiausia 1991 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Höfner ir Elser*, C-241/90, Rink. p. I-1979, 21 punktą ir 2004 m. kovo 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AOK Bundesverband ir kt.*, C-264/01, C-306/01, C-354/01 ir C-355/01, Rink. p. I-2493, 46 punktą).

108 Įkine veikla laikoma bet kokia veikla, kurios metu konkrečioje rinkoje siūlomos prekės ar paslaugos (žr. pirmiausia 1998 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-35/96, Rink. p. I-3851, 36 punktą ir 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Pavlov ir kt.*, C-180/98–C-184/98, Rink. p. I-6451, 75 punktą).

109 Dažniausiai įkine veikla užsiimama tiesiogiai rinkoje.

110 Tačiau tuo pat metu negalima paneigti galimybių, kad šiuo atveju tiesiogiai rinkoje veikiantis ūkio subjektas ir netiesiogiai – jį kontroliuojanti organizacija kartu sudaro ekonominį vienetą.

111 Šiuo klausimu pažymėtina, kad paprasto akcijų ar net ir jį kontrolinio paketo turėjimo, iš jo išplaukiančio naudojimosi akcininko arba dalyvio teisėmis ir, jei taikoma, dividendų kaip nuosavybės vaisių gavimo nepakanka tam, kad jas turintį subjektą galima būtų laikyti užsiimančiu įkine veikla.

112 Tačiau, kai bendrovės kontrolinį akcijų paketą turintis subjektas efektyviai kontroliuoja šią bendrovę tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaudamas jos valdyme, jis turi būti laikomas dalyvaujančiu kontroliuojamos įmonės kinėje veikloje.

113 Todėl jis turi būti laikomas įmone EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

114 Kitu atveju, paprasčiausio įmonės padalinimo į dvi skirtingas įmones, iš kurių viena tiesiogiai vykdytų kiną veiklą, o kita kontroliuotų pastarąją aktyviai ją valdydama, pakaktų, kad Bendrijos teisės normos dėl valstybės pagalbos netektų prasmės. Tokia situacija sukurtų sąlygas antrajai įmonei naudoti visas valstybės ar iš jos išteklių teikiamas dotacijas ir lengvatas arba jų dalį pirmosios įmonės naudai, nes tai būtų naudinga ir iš jį sudarytam ekonominiam vienetui.

115 Konstatuotina, kad per nagrinjamą laikotarpį, atsižvelgiant į jo metu galiojusią tvarką, nustatytą įstatymu Nr. 218/90 ir Dekretu Nr. 356/90, toks ūkio subjektas kaip banko akcijas valdantis fondas, kuris yra šalis pagrindinėje byloje, galėjo dalyvauti banko veikla besiverčiančios bendrovės valdyme.

116 Pagal šią tvarką:

– banko akcijas valdantis fondas, kuriam priklauso banko veikla besiverčiančios įmonės kapitalas, nors ir negali tiesiogiai vykdyti banko veiklos, turi užtikrinti savo paties ir kontroliuojamo

banko „veiklos t?stinum?“,

- šiuo tikslu turi b?ti priimtos nuostatos, pagal kurias banko akcijas valdan?io fondo valdymo komiteto arba j? atitinkan?io organo atstovai b?t? paskiriami ? banko valdyb?, o fondo kontrol? vykdan?io organo nariai – ? banko steb?tojų taryb?,
- banko akcijas valdantys fondai nustatyt? dal? pajam? iš banko akcij? turi skirti ? rezerv?, skirt? pasirašyti šios bendrov?s ?statinio kapitalo padidinim?,
- fondas gali investuoti rezerv?, pirmiausia ? kontroliuojamo banko vertybinius popierius.

117 Šios teis?s normos parodo, kad banko akcijas valdan?i? fond? paskirtis yra platesn? nei paprasčiausia investicija. Jos suteikia galimyb? ne tik kontroliuoti, bet ir skatinti bei remti finansiškai. Jos parodo, kad tarp banko akcijas valdan?i? fond? ir banko veikla besiver?ian?i? ?moni? yra esmini? ir funkcin? ryši?, pirmiausiai toki?, kokie pamin?ti Finans? ministro dekreto Nr. 356/90 14 straipsnyje.

118 Nacionalinis teismas, spr?sdamas, ar atsakovas pagrindin?je byloje – banko akcijas valdantis fondas – gali b?ti laikomas „?mone“, turi ?vertinti, ar jis ne vien tik tur?jo banko veikla besiver?ian?ios bendrov?s kontrolin? akcij? paket?, bet ir tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaudamas jos valdyme j? efektyviai kontroliavo.

119 Kalbant apie nacionalinio ?statym? leid?jo banko akcijas valdantiems fondams suteikt? funkcij? vieš?j? interes? ir socialin?je srityse, reikia skirti paprast? pinig? pervedim? ne pelno siekian?ioms organizacijoms ir tiesiogiai šiose srityse vykdom? veikl?.

120 Rodos, kad banko akcijas valdan?io fondo negalima pripažinti „?mone“ d?l veiklos, kuri apsiriboja pinig? pervedimu pelno nesiekian?ioms organizacijoms.

121 Iš ties?, kaip teisingai nurodo Komisija, tokia veikla yra vien tik socialin? ir ji nevykdoma rinkoje, konkuruojant su kitais ?kio subjektais. Ši? veikl? banko akcijas valdantis fondas vykdo kaip savanoriška ?staiga ar labdaros organizacija, o ne kaip ?mon?.

122 Ta?iau, kai banko akcijas valdantis fondas pats veikia siekdamas viešojo intereso bei socialini? tiksl? ir nacionalinio ?statymo leid?jo jam suteiktus ?galiojimus naudoja savo tikslams pasiekti b?tiniams ar tinkamiems finansiniams, komerciniams, nekilnojamojo ir kilnojamojo turto sandoriams vykdyti, gali b?ti, kad jis rinkoje teikia prekes ar paslaugas konkuruodamas su kitais ?kio subjektais, pavyzdžiui, mokslini? tyrim?, švietimo, meno ar sveikatos apsaugos srityse.

123 Šiuo atveju, kur? turi ?vertinti nacionalinis teismas, banko akcijas valdantis fondas tiek, kiek jis užsiima ekonomine veikla, turi b?ti laikomas ?mone, nepaisant to, kad prekes ar paslaugas jis tiekia nesiekdamas pelno, nes atlikdamas šiuos veiksmus jis konkuruoja su pelno siekian?iais ?kio subjektais.

124 Kai patvirtinama, kad toks banko akcijas valdantis fondas, koks nagrin?jamas pagrindin?je byloje, d?l jo vykdomos banko veikla užsiiman?ios bendrov?s kontrol?s ir dalyvavimo jos valdyme arba d?l jo veiklos, be kita ko, socialin?je, mokslin?je ar kult?rin?je srityse, yra laikomas ?mone, iš to daroma išvada, kad jam yra taikomos Bendrijos teis?s normos d?l valstyb?s pagalbos.

125 Todėl ? pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad toks juridinis asmuo kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamas banko akcijas valdantis fondas po nacionalinio teismo atlikto tyrimo dėl svarstomu laikotarpiu galiojusios tvarkos gali būti pripažintas „šmone“ EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, kuriai tuo laikotarpiu buvo taikomos Bendrijos teisės normos dėl valstybės pagalbos.

2. Dėl trečiojo klausimo, susijusio su švoka „valstybės pagalba“ EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

a) Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

126 Atsakovai pagrindinėje byloje mano, kad ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje numatyta priemonė nėra valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Ji nėra atrankinė. Ji gali būti taikoma visiems nekomerciniams subjektams, atitinkantiems ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje numatytas sąlygas. Tai yra bendra priemonė. Ji nenukrypsta nuo bendros mokesčių sistemos. Nekomercinio subjekto specifiniai požymiai, siekiant vidinio skirtingų sistemų suderinamumo, pateisina sektoriaus tokią organizacijų tipui skirtą reguliavimą.

127 Italijos vyriausybės teigimu, jei prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateiktas teismas nuspręstų, kad banko akcijas valdantis fondas, kuris yra atsakovas pagrindinėje byloje, turi teisę ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje numatytą atleidimą nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokesčius kartu su Dekreto Nr. 601/73 6 straipsnyje numatyta pusės juridinio asmens pelno mokesčio dydžio lengvata, tai nagrinėjama mokestinė priemonė turėtų būti laikoma valstybės pagalba. ?monų atsidurti palankesnėje padėtyje nei kitos toje rinkoje veikiančios ?monės. Mokėtino mokesčio sumažinimas per pusę reikštų ir tai, kad banko akcijas valdantys fondai turėtų mokestinę kreditą valstybės atžvilgiu, nes bendrovės akcininkas turi teisę atskaityti jo kontroliuojamos bendrovės skirstant pelną akcininkams sumokėtą mokestį, kuris bus didesnis už mokėtiną mokestį po sumažinimo.

128 Komisija mano, kad toks atleidimas, koks yra numatytas ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje, turi būti laikomas valstybės pagalba. Gaunamą naudą finansuoja valstybė. Ji yra atrankinė, nes teikiama atsižvelgiant ? ?monės teisinę formą ir jos veiklą tam tikruose sektoriuose bei skirta sudaryti palankesnes sąlygas organizacijoms, kurios laikomos socialiai nusipelniusiomis, ir jos nepateisina sistemos, kurioje ji taikoma, pobūdžio ir struktūra. Poveikį prekybai tarp valstybių narių ir konkurencijos iškreipymą nacionalinis teismas turi ?vertinti kiekvienu konkrečiu atveju.

b) Teisingumo Teismo atsakymas

129 Atsakant ? trečiąjį klausimą prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateikusiam teismui reikia nurodyti aplinkybes, nuo kurių priklauso, ar nacionalinė priemonė pagal EB 87 straipsnio 1 dalį laikoma valstybės pagalba, t. y.: i) valstybės lšomis arba jos išteklių sškaita vykdomą šios priemonės finansavimą; ii) šios priemonės atrankiną pobūdį; ir iii) poveikį prekybai tarp valstybių narių ir dėl jos atsirandantį konkurencijos iškreipymą.

i) Dėl sąlygos, kad priemonė būtų finansuojama valstybės lšomis arba jos ištekliais

130 EB 87 straipsnio 1 dalyje kalbama apie „valstybės narės arba iš jos valstybinį išteklių bet kokia forma suteiktą pagalbą“.

131 Pagal nusistovėjusį teismo praktiką valstybės pagalbos švoka yra platesnė nei dotacijos, nes ji apima ne tik pozityvišias išmokas, kaip antai subsidija, bet ir priemones, kurios ?vairiais

b?dais sumažina ?monei paprastai tenkan?ias mokestines bei kitas finansines prievoles ir kurios, nors ir neb?damos dotacijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra panašaus pob?džio ir turi tok? pat poveik? (žr. pirmiausia 2001 m. lapkri?io 8 d. Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C?143/99, Rink. p. I?8365, 38 punkt? ir 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisij?*, C?501/00, Rink. p. I?6717, 32 punkt? bei juose minim? teismo praktik?).

132 Iš to darytina išvada, kad nors priemon?, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikras ?mones atleidžia nuo mokes?i?, ir n?ra valstyb?s ištekli? perdavimas, d?l jos šios ?mon?s atsiduria palankesn?je pad?tyje nei kiti apmokestinamieji asmenys, tod?l ji yra valstyb?s pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Valstyb?s pagalba taip pat gali b?ti mokes?i? tam tikroms ?mon?ms sumažinimas arba ?prastai mok?tino mokes?io sumok?jimo termino atid?jimas (min?to sprendimo *Italija prieš Komisij?* 78 punktas).

133 Tod?l konstatuotina, kad nepaisant to, kaip prašym? d?l prejudicinio sprendimo pateik?s teismas dar atsakys ? tebesvarstom? klausim?, ar ?statymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje numatytas atleidimas yra atleidimas nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokes?ius, ar paties mokes?io, bet kuri iš ši?, esant reikalui, galim? taikyti nacionalini? priemoni? yra finansuojama valstyb?s l?šomis.

ii) D?l s?lygos, kad priemon? b?t? atrankinio pob?džio

134 EB 87 straipsnio 1 dalis draudžia pagalb?, „kuri palaiko tam tikras ?mones arba tam tikr? prek? gamyb?“, t. y. atrankinio pob?džio pagalb?.

135 Pagrindin?je byloje svarstoma priemon? netaikoma visiems ?kio subjektams. Tod?l ji negali b?ti pripažinta bendra mokestin?s ar ?kio politikos priemone (min?to sprendimo *Italija prieš Komisij?* 99 punktas ir 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Unicredito Italiano*, C?148/04, Rink. p. I?0000, 49 punktas).

136 Kaip teisingai pažymi Komisija, nagrin?jamos mokestin?s lengvatos suteikimas priklauso nuo ?mon?s teisin?s formos – viešosios teis?s reglamentuojamas juridinis asmuo arba fondas, ir sektori?, kuriuose ši ?mon? vykdo savo veikl?.

137 Ši lengvata nukrypsta nuo bendros apmokestinimo tvarkos, nors to nepateisina nei mokes?i? sistemos, kurioje ji yra taikoma, pob?dis, nei strukt?ra. Toks nukrypimas grindžiamas ne priemon?s paskirtimi ar apmokestinimo tvarka, bet kyla iš nacionalinio ?statymo leid?jo noro taikyti lengvatas organizacijoms, kurias jis laiko socialiai nusipelnusiomis.

138 Tod?l tokia lengvata yra atrankinio pob?džio.

iii) D?l s?lyg?, susijusi? su ?taka valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir konkurencijos iškraipymu

139 EB 87 straipsnio 1 dalyje draudžiama pagalba, kuri daro ?tak? valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir iškraipo konkurencij? arba gali j? iškraipyti.

140 Vertinant, ar nacionalin? priemon? galima laikyti valstyb?s pagalba, neprivaloma konstatuoti, kad ši pagalba tur?jo realios ?takos valstybi? nari? tarpusavio prekybai ar kad ji realiai iškraip? konkurencij?, o reikia tik išsiaiškinti, ar tokia pagalba gali daryti poveik? tarpusavio prekybai ir iškraipyti konkurencij? (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisij?*, C?372/97, Rink. p. I?3679, 44 punktas, min?t? sprendim? *Italija prieš Komisij?* 111 punktas ir *Unicredito Italiano* 54 punktas bei nurodyta teismo praktika).

141 Ypa? kai valstyb?s suteikta pagalba sustiprina ?mon?s pad?t?, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojan?iomis ?mon?mis, reikia manyti, kad pagalba tur?jo ?takos

šiai prekybai (pirmiausia žr. minėtą 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Italija prieš Komisiją* 115 punktą ir *Unicredito Italiano* 56 punktą bei minėtą teismo praktiką).

142 Šiuo požiūriu aplinkybės, kad ekonominis sektorius buvo liberalizuotas Bendrijos lygiu, reiškia realią ar potencialią pagalbą poveikį konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai (žr. 2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-409/00, Rink. p. I-1487, 75 punktą ir minėtą 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Italija prieš Komisiją* 116 punktą bei *Unicredito Italiano* 57 punktą).

143 Be to, nebūtina, kad ūmonų pagalbą gavę pati dalyvautų Bendrijos vidaus prekyboje. Iš tikrųjų, kai valstybės narės ūmonei suteikia pagalbą, šios ūmonų veiklos mastai valstybės viduje gali būti išlaikyti arba išaugti, ir dėl to kitose valstybėse narėse susikursi ūmonų galimybių eiti šios valstybės narės rinką gali sumažėti. Be to, pagalba ūmonei, kuri iki šiol nedalyvavo Bendrijos vidaus prekyboje, gali sudaryti sąlygas jai patekti į kitos valstybės narės rinką (minėtą 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Italija prieš Komisiją* 117 punktą ir *Unicredito Italiano* 58 punktą).

144 Pagrindinėje byloje nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į pirmiau išdėstytas aplinkybes, turės vertinti, ar dvi nagrinėjamos sąlygos yra vykdytos.

145 Nedarant įtakos šiam vertinimui, konstatuotina:

- finansinių paslaugų sektorius buvo labai liberalizuotas Bendrijos lygiu ir tai dar labiau sustiprino konkurenciją, jau egzistavusią dėl Sutartyje numatyto laisvo kapitalo judėjimo (minėtą 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Italija prieš Komisiją* 119 punktą ir *Unicredito Italiano* 60 punktą),

- tokia mokestinė lengvata, kokia yra nagrinėjama pagrindinėje byloje, finansavimo arba turimų lėšų prasme gali sustiprinti bankų sektoriuje veikiantį ūkio subjektą, kurį sudaro banko akcijas valdantis fondas ir banko veikla besiveršiantis akcinis bendrovės,

- ji taip pat gali sustiprinti banko akcijas valdančio fondo padėtį vykdant socialinę, mokslinę, kultūrinę ir kitokią veiklą.

146 Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas aplinkybes, į trečiąjį klausimą atsakyтина, kad nacionaliniam teismui atlikus jam priklausančią atlikti tyrimą atleidimas nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokestį nuo dividendų gali būti pripažintas valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

3. Dėl penktojo klausimo, susijusio su sąvokomis „sisteigimo teisės apribojimas“ ir „laisvo kapitalo judėjimo apribojimas“ EB 43 ir 56 straipsnių prasme

a) Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

147 Atsakovai pagrindinėje byloje ginėja, kad yra penktajame klausime minimas ūsisteigimo laisvės arba laisvo kapitalo judėjimo apribojimas, naudingas banko veikla besiveršiantioms akcinėms bendrovėms. Jie teigia, kad įstatymo Nr. 1745/62 10a straipsnyje numatyta lengvata nėra naudinga šioms bendrovėms, kurios paprasčiausiai yra ūpareigos išskaityti mokestį, kurį privalo mokėti pajamas gaunantys ūmonės. Šios bendrovės negauna jokios naudos iš atleidimo nuo prie šaltinio išskaitomo avanso nuo paskirstyto pelno.

148 Italijos vyriausybė teigia, kad dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos mokesčio lengvatos bendrovės, kurioje banko akcijas valdantis fondas turi akcijų, iš jo gali gauti didesnę investiciją, o

tai savo ruožtu gali pažeisti ?sisteigimo laisv? ar laisv? kapitalo jud?jim? ir sukelti aptariamą rinkos iškraipym?.

149 Komisija mano, kad mokestin? lengvata yra naudinga ne banko veikla besiver?ian?iai bendrovei, bet banko akcijas valdan?iam fondui.

b) Teisingumo Teismo atsakymas

150 Atsižvelgiant ? pirm?j? trij? klausim? atsakymus, pateiktus atsižvelgiant ? teisines ir faktines pagrindin?s bylos aplinkybes, konstatuotina, kad penktojo klausimo nereikia svarstyti, neatsižvelgiant ? tai, k? prašym? d?l prejudicinio sprendimo pateik?s teismas nuspr?s d?l suteiktos mokestin?s lengvatos kvalifikavimo Bendrijos teis?s taisykli? d?l valstyb?s pagalbos poži?riu.

151 Jei prašym? d?l prejudicinio sprendimo pateik?s teismas pripažins mokestin? lengvat? valstyb?s pagalba, ši lengvata tur?s b?ti panaikinta ir neliks skirtingo poži?rio, kur? galima b?t? vertinti pagal EB 43 ir 56 straipsnius.

152 Priešingu atveju, jei jis nuspr?s, kad ši priemon? n?ra valstyb?s pagalba, nekils ir klausimo d?l ?sisteigimo laisv?s arba laisvo kapitalo jud?jimo apribojimo.

D?l bylin?jimosi išlaid?

153 Kadangi šis procesas pagrindin?s bylos šalims yra vienas iš etap? prašym? d?l prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrin?jamoje byloje, bylin?jimosi išlaid? klausim? turi spr?sti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastab? pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyr? min?tos šalys, n?ra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. Toks juridinis asmuo kaip nagrin?jamas pagrindin?je byloje po nacionalinio teismo atlikto tyrimo d?l svarstomu laikotarpiu galiojusios tvarkos gali b?ti pripažintas „?mone“ EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, kuriai tuo laikotarpiu buvo taikomos Bendrijos teis?s normos d?l valstyb?s pagalbos.

2. Nacionaliniam teismui atlikus jam priklausan? atlikti tyrim?, atleidimas nuo prie šaltinio išskaitomo avanso už mokest? nuo dividend?, toks kaip nagrin?jamas pagrindin?je byloje, gali b?ti pripažintas valstyb?s pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

Parašai.

* Proceso kalba: ital?.